

Корпуса му, като се нуждаел още въ самото начало отъ храна, принуденъ билъ да добива такава отъ отдалечени отъ крѣпостта мѣста, тъй, че положението му ставало все по вече и по вече затруднително. Корпуса на Румянцова, който още въ юний дошълъ при Полновъ, едва въ края на юлий се съединилъ съ рускитѣ войски, извадени отъ руската ескадра при Рюгенвалде, и като се усилилъ на брой до 24.000 войски, въ августъ почналъ дѣйствието противъ колбергския лагеръ по сухо, тогазъ когато руската флота обстрѣлвала него и самата крѣпостъ по море. Вюртембергския принцъ се отбранявалъ упорито и доста успѣшно; но недостатъка на храна и снаряди, при това удвоенъ съ пристигането на испратенитѣ отъ Фридриха подкрѣпления, турвалъ го въ крайно трудно и опасно положе-

ние. Между това Бутурлинъ, който отстѣпилъ отъ Силезия къмъ Дризенъ, а послѣ къмъ Драмбургъ, подкрѣпилъ Румянцова съ корпуса на генерала-поручика Берга, а самъ съ главнитѣ сили се оттеглилъ въ края на октомврий (ст. ст.) въ Полша, гдѣто се расположилъ на зимни квартири. Въ срѣдата на ноемврий вюртембергския принцъ, стѣсненъ отъ рускитѣ войски и лишенъ отъ възможността да храни корпуса си, отстѣпилъ съ него въ Лузация и Саксония, като прѣдоставилъ Колбергъ на собственната си отбрана. Слѣдъ пълното истощение на хранитѣ и снарядитѣ, тѣзи крѣпостъ се прѣдала на 5 (16) декемврий по капитулация и корпуса на Румянцова заелъ зимни квартири въ Померания. Падението на Колбергъ било втора, слѣдъ Швейдницъ, важна за Фридриха загуба въ този походъ.

## § 97.

**Дѣйствието на Дауна и на принца Хенриха въ Саксония, на французитѣ въ Вестфалия и на шведитѣ въ Померания.**

Дѣйствието въ Саксония не прѣдставлява нищо забѣлжително. Когато Фридрихъ тръгналъ съ армията си за Силезия, Даунъ отъ своя страна испратилъ сжщо за тамъ корпуса на О'Доннелъ въ подкрѣпление на Лаудона, слѣдъ което у него останали още 30.000, а заедно съ армията на окржитѣ около 50.000 войски. Въпрѣки прѣвѣсходството на силитѣ си, Даунъ точно изпълнилъ възложеното му отбранително назначение и цѣлия походъ прѣкаралъ или въ бездѣйствие, или пъкъ въ най нищожни прѣдприятія, които повечето пжти се обръщали въ врѣда за самия него. Принцъ Хенрихъ, като ималъ въ Саксония всичко около 35.000 войски, трѣбвало отъ една страна да удържа 50.000 души на Дауна и армията на окржитѣ, отъ

друга да наблюдава французитѣ, които можали да застрашаватъ Халберщадтъ и Магдебургъ, а отъ третя шведитѣ, които можали да тръгнатъ за Берлинъ. Но дѣйствието на съюзницитѣ отъ тѣзи три страни облегчили на принца Хенриха трудното му назначение. Въсползванъ отъ бездѣйствието на Дауна и армията на окржитѣ, той се ограничилъ само съ наблюдение на първия и частни прѣдприятія противъ послѣдната.

Въ Вестфалия успѣха билъ на страната на брауншвейгския херцогъ, при всичко, че послѣдния ималъ не по вече отъ 60.000 войски въ полето противъ 140.000 французски войски на Субиза и Бролио. Въ срѣдата на февруарий брауншвейгския херцогъ нападналъ квартиритѣ на французитѣ въ хесенскитѣ владѣния